

จากกลานประหาร สู่ห้องชั้นสูตร

เปิดข้อมูล **'ชีอุย'** ในตู้กระด

ถึงเวลาตก 'ทางเลือก' พิพิธภัณฑน์ ในวันทีโลกเ

จากกลานประหาร สู่ห้องชั้นสูตร

แต่ข้อมูล **'ชีวะ'** ในตู้กระจก

หาก **'ทางเลือก'** พิพิธภัณฑน์ ในวันที่โลกเปลี่ยน?

จากลานประหาร สู่ เปิดข้อมูล 'ชื่อย'

ถึงเวลาถก 'ทางเลือก' พิพิธภัณฑ

รอยเย็บหลังผ่าตัดตรวจสอบ (ภาพจากหนังสือ 120 ชิ้นเอกของศิริราช)

ภาพจำที่โหดร้ายของชื่อย แท้จริงเป็น
ภาพถ่ายขณะหา

เสาร์ www.facebook.com/ScoopMati
ประชาชื่น

รับการยกเว้นโทษ ดังนั้น จึงถูกประหารชีวิตเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2502

ต่อมา ศ.นพ.สงกรานต์ นิยมเสน หัวหน้าหน่วยนิติเวชวิทยา ใน
แผนกพยาธิวิทยา ติดต่อขอรับศพชื่อยจาก กรมราชทัณฑ์ มาศึกษาด้วย
การผ่าตรวจสมอง จากนั้นเก็บรักษาศพด้วยการฉีดฟอร์มาลินเข้าหลอด
เลือดนำไปแช่ในตู้เย็นที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส โดยไปใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับ

ขณะถูกดำเนินคดีที่สถานีตำรวจนครบาลจตุจักร กรุงเทพมหานคร ภาพจาก บสพ

ขณะถูกล่ามโซ่ที่สถานตำรวจอุตร อำเภอมืองระยอง ภาพจาก นสพ. เดลิเมร์ 1 กุมภาพันธ์ 2501

นสพ.พิมพ์ไทย ฉบับวันที่ 27 กันยายน 2502 ลงข่าวมหาวิทยาลัย แพทยศาสตร์ (ปัจจุบันคือคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล) ทำหนังสือขอศพขี้อยู่ผ่าตรวจความผิดปกติของสมอง (ข้อมูลจากหนังสือ ขี้อยู่ ผ่าตรวจศพ หรือแพะรับบาป โดยปรามินทร์ เครือทอง)

กลับมาเป็นประเด็นอีกครั้งหลังเวลาผ่านไปนานถึง 60 ปี สำหรับคดี ที่นำไปสู่การประหาร **ช้อย แซ่ฮึ้ง** ผู้ถูกตัดสินว่าเป็นฆาตกรฆ่าและ กินอวัยวะของเด็กๆ หลายราย ตกเป็นข่าวใหญ่ในหน้า 1 หนังสือพิมพ์ ก่อนโดนเพชฌฆาตลงโทษประหารชีวิต

มูลเหตุของการขุดคุ้ยปมดังกล่าวเกิดจากผู้ให้วีดิเทอร่ายหนึ่งโพสต์ ภาพร่างขี้อยู่ซึ่งจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์ สงกรานต์ นิยมเสน โรงพยาบาลศิริราช โดยมีป้ายระบุว่า "Si Quey ขี้อยู่ แซ่ฮึ้ง มนุษย์กิน คน" จากนั้น มีผู้ขยายประเด็นให้สังคมร่วมกันขบคิดว่า แท้จริงแล้ว ชี อยคือฆาตกรตัวจริง หรือเป็นเพียงแพะรับบาปกันแน่ โดยหยิบยกหลักฐานต่างๆ ที่ยังเป็นข้อสงสัย ส่งผลให้แคมเปญเก่าในเว็บไซต์ change.org ซึ่งเรียกร้องให้พิพิธภัณฑสถานขี้อยู่ขุดศพขี้อยู่ให้คืนร่างไว้วิญญาณของช้อย เมื่อราว 1 ปีที่ผ่านมา ที่แทบไม่มีคนร่วมลงชื่อกลับมาได้รับความสนใจอย่าง ล้นหลาม โดยมุ่งหวังให้นำศพไปประกอบพิธีทางศาสนา ไม่ว่าเจ้าตัวจะ มีความผิดจริงหรือไม่

กระทั่งเริ่มมีข่าวออกสื่อว่าทางศิริราชไม่ได้นิ่งนอนใจ เร่งรวบรวม ข้อเท็จจริงทุกด้าน เพื่อเตรียมสื่อสารกับสาธารณชนต่อไป และนี่คือ ประเด็นน่าสนใจนอกเหนือจากความถูกผิดของการตัดสินคดีความในอดีต พิพิธภัณฑสถานในฐานะแหล่งเรียนรู้ ควรดำเนินการเรื่องนี้อย่างไร มีทางเลือก ในการปรับเปลี่ยนการนำเสนอร่างมนุษย์ในฐานะวัตถุจัดแสดงหรือไม่?

จากนักโทษคุกบางขวาง สู่ร่างในตู้โชว์

ก่อนอื่น มาย้อนประวัติการได้มาซึ่งร่างขี้อยู่ก่อนเข้าไปอยู่ในตู้กระจก โดยหนังสือ **120 ชิ้นเอกของศิริราช** จัดพิมพ์โดยคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี 2551 มีการตีพิมพ์ภาพและ ระบุข้อมูลเกี่ยวกับขี้อยู่ไว้ว่า ระหว่างที่ขี้อยู่อยู่ในเรือนจำบางขวาง คณะ แพทย์ได้ตรวจสอบความผิดปกติของร่างกาย และจิตใจ เพื่อตรวจดูว่า การกระทำความผิดนี้ จะได้รับการยกเว้นโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 หรือไม่ ปรากฏว่าไม่พบความวิปริตทางจิต ชนิตทารุณผู้อื่น ไม่เป็นไรคอยากกินเนื้อมนุษย์ (Cannibalism) ความผิดที่กระทำจึงไม่ได้

ประจาน

รับการยกเว้นโทษ ดังนั้น จึงถูกประหารชีวิตเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2502

ต่อมา ศ.นพ.สงกรานต์ นิยมเสน หัวหน้าหน่วยนิติเวชวิทยา ใน แผนกพยาธิวิทยา ติดต่อขอรับศพขี้อยู่จาก กรมราชทัณฑ์ มาศึกษาด้วย การผ่าตรวจสมอง จากนั้นเก็บรักษาศพด้วยการฉีดฟอร์มาลินเข้าหลอด เลือด นำไปแช่น้ำยารักษาศพ 1 ปี โดยไม่ได้นำอวัยวะภายในออกจาก ศพ แล้วจึงใส่ไว้ในตู้กระจก

ภาควิชานิติเวชศาสตร์ ทำบุญที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ในวันที่ 5 ตุลาคม และดูแลสภาพร่างขี้อยู่ด้วยการทาสีผนังทุก 2 ปี เพื่อป้องกันเชื้อรา

หนังสือเล่มดังกล่าวของศิริราช ยังระบุด้วยว่า ในพิพิธภัณฑ ถานที่เก็บหลักฐานในคดีสำคัญๆ เช่น นวลจวี แต่ขี้อยู่โดดเด่นที่สุด

บริบทโลกเปลี่ยน ไม่ต้องอยู่ในตู้ ก็เรียนรู้ได้ไม่ต่าง?

จากข้อมูลข้างต้น เห็นได้ชัดว่า การนำร่างขี้อยู่มาจากราชทัณฑ์ เมื่อกว่าครึ่งศตวรรษที่แล้ว มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษา จากนั้นจึงจัด แสดงในพิพิธภัณฑสถานโดยมุ่งหวังให้ผู้คนได้เข้าชมเพื่อการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม บริบทโลกและสังคมในวันนี้มีพัฒนาการไปข้างหน้า ดินตัวด้าน ให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นที่มาของกระแสวิพากษ์ในขณะนี้

อินทิรา วิทวัสมบูรณ์ นักเคลื่อนไหวทางสังคม ผู้ขับเคลื่อนด้านการ ศึกษาทางเลือก ให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า ตอนนี้องค์กรเปลี่ยนไป แล้ว ถ้าคิดว่า "คนเท่ากัน" ไม่ว่าขี้อยู่จะทำผิดจริงหรือไม่ ก็ควรได้รับการปลดปล่อยเพื่อแสดงความเคารพในมมของความเป็นมนุษย์ "ตอน นี้โลกเปลี่ยนไปแล้ว คนตื่นตัวกับการให้ค่าความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าผิด หรือไม่ผิด ก็ไม่ควรถูกกระทำในเชิงแบบนี้ เพราะต่อให้คนเลวร้ายที่สุด ก็เชื่อว่าควรได้รับความเคารพในระดับที่มนุษย์คนหนึ่งควรจะได้ ถ้ามอง ในหลักการนี้ การนำร่างขี้อยู่ออกมา ก็เป็นการเคารพขี้อยู่ในมมหนึ่ง แม้จะผ่านกาลเวลามานานแล้วก็ตาม จะเป็นข้อดีที่ต่อนิติที่หนึ่งซึ่ง คงเจ็บปวดมากกับการที่คนในครอบครัวต้องถูกนำไปติดตั้งในพื้นที่หนึ่ง ต่อให้ไม่ใช่ขี้อยู่ซึ่งยังถูกตั้งคำถามในคดี แต่ก็ความมองประเด็นแบบนี้ กับมนุษย์ทุกคนด้วยซ้ำ"

ส่วนเรื่องการเรียนรู้ผ่านร่างขี้อยู่ อินทิรา มองว่า รากฐานการศึกษา ต้องเริ่มจากการเคารพซึ่งกันและกัน และควรตั้งคำถามกลับว่า พิพิธภัณฑ ถานในรูปแบบเดิมยังตอบโจทย์สังคมหรือไม่?

"คุณค่าที่แท้จริงของการเรียนรู้ อยู่ที่ผู้คนที่ตั้งโจทย์อะไรกับมัน มากกว่า ไม่จำเป็นต้องดูร่างใครสักคนแล้วจึงค่อยเรียนรู้ได้ โลกเปลี่ยน วิธีการเรียนรู้ก็เปลี่ยน คนก็ต้องเปลี่ยนวิธีการมอง รากฐานของการศึกษา ต้องเคารพซึ่งกันและกัน ถ้าอยู่บนรากฐานนี้ได้ ก็สามารถเรียนรู้ได้ทุก เรื่อง วันนี้เราอาจต้องเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ดีไซน์เครื่อง มือการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์ซึ่งก็มีเครื่องมือใหม่ๆ เยอะแยะ การจัดแสดง ในอดีต เรามองด้วยบริบทเวลาที่ต่างกัน เมื่อหลายสิบปีที่แล้ว เราคงมอง เห็นเคสนี้ด้วยสายตาแบบหนึ่ง แต่เวลานี้เรามองด้วยสายตาอีกแบบ หนึ่ง

หากมองว่าเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้จริงๆ ก็ยังเชื่อว่าพื้นที่ดิจิทัลทำหน้าที่ ได้ มีตัวโฮโลแกรม มีคู่มือหลายอย่าง คำถามคือเราเรียนรู้อะไรจาก กรณีนี้" อินทิรา กล่าว

เปิดเวทีถก เล่าเรื่อง 'ร่วมสมัย'

แนะนำกรรมสิทธิ์ร่างขี้อยู่

จากประเด็นการเรียนรู้และสิทธิมนุษยชน มาถึงมุมมองของผู้ เชี่ยวชาญด้านพิพิธภัณฑสถาน **ดร.วิภาช ภูษานนท์** อาจารย์คณะโบราณคดี

ศ.นพ.สงกรานต์ นิยมเสน ขี้อยู่ จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานนิติเวชศา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งยกตัว แสดงคดีสำคัญในลักษณะนี้ ย ่ "จำลอง" ขึ้นมาแทน หรือพิพิธ ภาควิชาประวัติศาสตร์ไว้ในอีกรูปแบบ

"เมื่อก่อนเรามองว่าร่างนี้ ่ มนุษย์ชนเป็นสิ่งที่มาที่หลัง ซึ่ง ่ เทคโนโลยีเข้าช่วยในการจำลอง หนึ่งคือ การใช้วิดีโอแทน"

ส่วนประเด็นที่ยังเป็นที่ถก ่ ดร.วิภาชมองว่า เป็นเรื่องทาง วัตถุจัดแสดง ซึ่งในที่นี้คือ ว่า ่ อย่างไรก็ตาม ควรค้นคว้าเอก ่ จริงๆ หรือของกรมราชทัณฑ์ก ่ ทราบแน่ชัดแล้ว สามารถใช้ก ่ ตัดสินใจ หรือจะเปิดเผยคดีกับ ่

"เรื่องรูปคดีถูกผลิตซ้ำมา ่ ถูกนำไปเข้ามาจัดแสดงในพิพิธ ่ พิพิธภัณฑสถานหรืออยู่ในฐานะการ

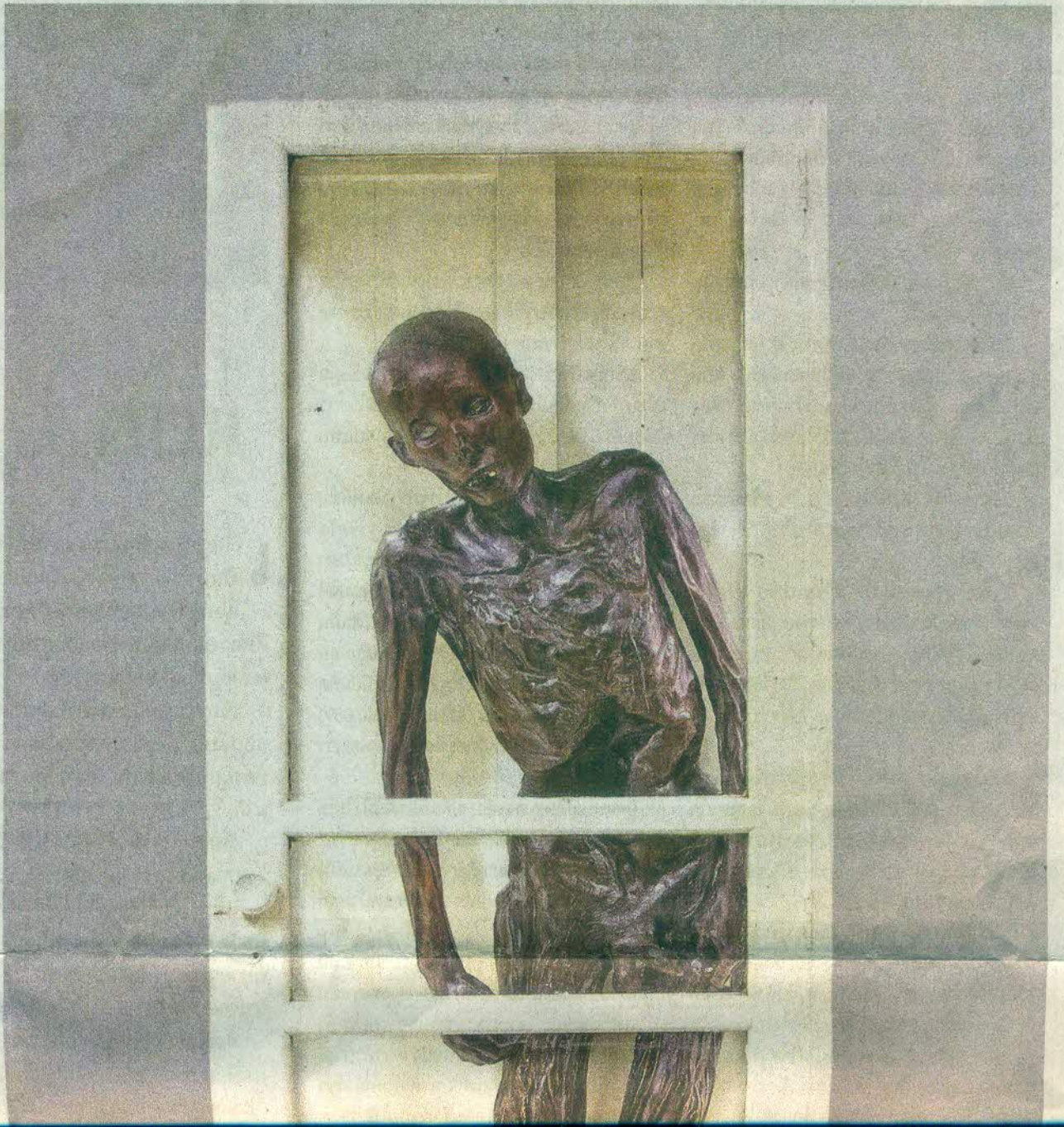
อาหาร ลู่ห้องชั้นสูตร 'ชื่อย' ในตู้กระจก ก' พิพิธภัณฑน์ ในวันที่โลกเปลี่ยน?

ชื่อยของชื่อย แท้จริงเป็น

าชื่น

เมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2502
หัวหน้าหน่วยนิติเวชวิทยา ใน
กรมราชทัณฑ์ มาศึกษาด้วย
การฉีดฟอร์มาลินเข้าหลอด
ใต้กระดูกซี่โครงในคอของ

เมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2502
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ใน
การพิมพ์รูปปั้นเข้าหลอด
ตัวนำวัยระงายในออกจาก

ทุกปี ในวันที่ 5 ตุลาคม
ปี เพื่อป้องกันเชื้อรา
ระบุว่า ในพิพิธภัณฑ์
สัตว์ แต่ขี้อยู่โดดเด่นที่สุด

ตัว

ขี้อยู่มาจากการมราชทัณฑ์
การศึกษา จากนั้นจึงจัด
มเพื่อการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม
การไปข้างหน้า ดินตัวด้าน
กระแสวิพากษ์ในขณะนี้
สังคม ผู้ขับเคลื่อนด้านการ
กว่า ตอนนีโลกเปลี่ยนไป
ผิดจริงหรือไม่ ก็ควรได้รับ
องความเป็นมนุษย์ “ตอน
ความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าผิด
เพราะต่อให้คนเลวร้ายที่สุด
คนหนึ่งควรจะได้ ถ้ามอง
การเคารพขี้อยู่ในมุมหนึ่ง
ข้อดีทั้งต่อญาติพี่น้องซึ่ง
ถูกนำไปติดตั้งในพื้นที่หนึ่ง
ก็ควรมองประเด็นแบบนี้

มองว่า รากฐานการศึกษา
คำตามกลับว่า พิพิธภัณฑ์

คนที่ตั้งใจทำอะไรกับมัน
ค่อยเรียนรู้ได้ โลกเปลี่ยน
อง รากฐานของการศึกษา
ได้ ก็สามารถเรียนรู้ได้ทุก
ปลงของโลก ดีไซน์เครื่อง
ๆ ยะเยะ การจัดแสดง
ลายสิบปีที่แล้ว เราคงมอง
ามองด้วยสายตาอีกแบบ

เชื่อว่าพื้นที่ดิจิทัลทำหน้าที่
กมคือเราเรียนรู้อะไรจาก

มาถึงมุมมองของผู้
อาจารย์คณะโบราณคดี

มาถึงมุมมองของผู้
อาจารย์คณะโบราณคดี

ศ.นพ.สงกรานต์ นิยมเสน ขอร่างขี้อยู่จากการมราชทัณฑ์ เพื่อผ่านชั้นสูตรสมอง เมื่อ พ.ศ.2502 แล้วรักษาสภาพเก็บไว้ในตู้กระจก ปัจจุบันจัด
แสดงในพิพิธภัณฑ์นิติเวชศาสตร์ รพ.ศิริราช

มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งยกตัวอย่างกรณีศึกษาในต่างประเทศว่า การจัด
แสดงคดีสำคัญในลักษณะนี้ ยังมีอยู่ แต่หลายแห่งใช้เทคโนโลยีในการ
“จำลอง” ขึ้นมาแทน หรือพิพิธภัณฑ์บางแห่งใช้วิดีโอ ก็นับเป็นการรักษา
ประวัติศาสตร์ไว้ในอีกรูปแบบหนึ่ง

“เมื่อก่อนเรามองว่าร่างนี้เป็นวัตถุทางความรู้ ส่วนประเด็นสิทธิ
มนุษยชนเป็นสิ่งที่มาทีหลัง ซึ่งเทรนด์ในต่างประเทศมีความพยายามใช้
เทคโนโลยีเข้าช่วยในการจำลอง เช่น ทรินิตี้ แสแกน ทรินิตี้ปริ้นต์ อีกแบบ
หนึ่งคือ การใช้วิดีโอแทน”

ส่วนประเด็นที่ยังเป็นที่ถกเถียงว่า ขี้อยู่คือฆาตกรหรือผู้บริสุทธิ์นั้น
ดร.วิภาชมองว่า เป็นเรื่องทางกฎหมาย แต่พิพิธภัณฑ์ในฐานะผู้เก็บรักษา
วัตถุจัดแสดง ซึ่งในที่นี้คือ ร่างขี้อยู่ มีสิทธิตัดสินใจว่าจะทำอะไรต่อไป
อย่างไรก็ตาม ควรค้นคว้าเอกสารเก่าก่อน ว่ากรรมสิทธิ์เป็นของศิริราช
จริงๆ หรือของกรมราชทัณฑ์กันแน่ เพื่อความรัดกุมด้านกฎหมาย เมื่อ
ทราบแน่ชัดแล้ว สามารถใช้การสอบถามความเห็นของบุคลากรเพื่อการ
ตัดสินใจ หรือจะเปิดเวทีคุยกัน ให้สังคมมีส่วนร่วมก็ได้

“เรื่องรูปคดีถูกผลิตขึ้นมาเยอะแล้ว แต่สิ่งที่เราไม่รู้ คือ ร่างขี้อยู่
ถูกนำเข้ามาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ในฐานะอะไร เป็นกรรมสิทธิ์ของ
พิพิธภัณฑ์หรืออยู่ในฐานะการยืมมาศึกษาที่จำเป็นต้องคืนหรือไม่ ตอนนั้น

มีลายลักษณ์อักษรอะไร ประเด็นนี้น่าสนใจตามดูเอกสาร ถ้าเป็นของกรม
ราชทัณฑ์ ศิริราชกับกรมราชทัณฑ์ต้องมาคุยกัน นี่คือการแลก แล้วจะใช้
วิธีการหาเสียงบุคลากรผ่านการตัดสินใจของกัณฑ์รักษ์ หรือผ่านทาง
สถาบันก็อยู่ที่ตัวพิพิธภัณฑ์เอง นอกจากนี้อาจทำประชาพิจารณ์ เปิดเวที
คุยกัน แล้วค่อยตัดสินใจผ่านทางกรรมการก็ได้”

สำหรับผลการชันสูตรเมื่อ 60 ปีก่อน ดร.วิภาชมองว่า ถ้าเป็นคดี
สำคัญของประเทศและมีประโยชน์ต่อสาธารณะก็ต้องเผยแพร่

“เมื่อร่างคือวัตถุทางความรู้ แต่การเข้าถึงร่าง ไม่สามารถเข้าถึงเคล
ได้ ศิริราชเองอาจต้องนึกถึงวิธีการในการเล่า หรือการสร้างความรู้จาก
สิ่งใหม่ ถ้าเล่าผ่านตัววัตถุคือร่างขี้อยู่แบบเดิมไม่ได้ ก็ยังมีวิธีการอื่นๆ
ต้องหาวิธีเข้าถึงความรู้ชุดนี้ให้ได้อย่างร่วมสมัย”

เหล่านี้คือมุมมองเชิงวิชาการ ที่ก้าวข้ามผ่านความผิดถูกของ
กระบวนการยุติธรรมในอดีตไปสู่ประเด็นการเรียนรู้ของผู้คนใน
ปัจจุบันและอนาคตคอดีดังซึ่งยังอยู่ในความทรงจำของคนไทยมา
ถึงทุกวันนี้

สร้อยดอกหมาก สุกกัณฑ์